

AKATALPA

Ocak 2017 - Sayı 205

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Korkut KABAPALAMUT

Yusuf ALPER

'ÖLMEYE YATMAK'

Tanrısızdı zaman
Bunu bildim de üfürdüm kaç kez
Suyu dikerek ilerliyordu bir karabatak

Ben sen değilim
Elmanın rengini arıyorum ağacın gövdesinde
Olmayan rakamlar görüyorum döndüğümde saate

Mutlu bir yürekle direndim kaç kez
Kapının açılmasını sağlayacak sihirli dua
Dilimin ucundan düşüverdi yere
Yedi kamburlarla uyandım gözyaşı mağarasında

Kim bilir artık ısırgan demetlerinden başka
Yılana fısıldıyorum hayatta yapamadıklarımı
Dudaklarım titriyor ateşin gölgesinde

Bir çıkmaz sokakta kan kaybediyor çocukluğum

Selma ÖZEŞER

ANİTTA 'NIN SIRRI

köz ile kuz arası dar sokaklar
bir şehrin neresinden çıkılır aşka

bildiğimiz bir şeydi uzaktan hep
orada durup
bir akşamı geceye uğurlamak

sırtından vurup her ihtimali
soluklanmak korkuyla bir duvar dibi

gölgesinden sakınıp yaşamak aktimiz
hoş sadasıyla kalıyor tını

akıp gidecek
biliyoruz
kayıp olacak her heves bir sonraya

insan unutuyor zamanla
kalpler de mühürleniyor yer gibi
akşamında bitişin

Ekim 2016

'BENİM ANNEM BİR MELEK'

Nurhayat için,

'Benim annem bir melek' dedi, hayat
Sonra da melek oldu, uçtu sonsuza
O çocukken melekti kara bir çöpten
"Yerden bitme bir çocuk çırpı bacaklarıyla"
Kara duvarlara tutunup yürürken
O zaten bir melekti doğduğunda

Beşiğimi sallayan bir hayata karşı
Beşiğini salladığım bir hayat
Büyüdükçe acıları öğrendi, bilmezden geldi
Hep mutlu ve konuşkan, 'her şey yerli yerinde'
Her şey mi yerindeydi, değildi
Ama o bir melekti

'Benim annem bir melek' dedi, şaşırdı
Oysa 'susarak türkü söyleyen' bir kadındı yalnızca
İçinin yangınından içine bakan
Annesi melek değildi kimine göre
Oysa ona göre herkes melekti
Kendi melekliğini bilmedi bile

Benim annem bir melek
Benim babam bir melek
Benim abim bir melek
Benim kocam bir melek
Benim oğlum bir melek
Benim oğlum bir melek

'Benim annem bir melek' dedi, gitti

Adnan Akdağ, Yusuf Alper, Yılmaz Bozan, Erdiñ Dinçer, Oresay Özgür Doğan, Öztekin Düzgün, Sema Enci, Altay Ömer Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Mehmet Girgin, Umur Gökşal, Bekir Göl, Serkan Günay, Nihan Işıker, Barbaros İrdelmen, Korkut Kabapalamut, Erkan Kara, Müştehir Karakaya, Mahir Karayazı, Beytullah Kılıç, İbrahim Oluklu, Selma Özeşer, Damar Orhan Özgül, Ozan Öztepe, Hüseyin Peker, Gültekin Tezcan, Ertuğrul Tiryaki, Şeyda Üzer, Hasan Varol, İlayda Vurdum.

İki Şairden Bir Şaire Bakış:
11'ER MADDEDE MEHMET TANER
ŞİİRİ

Hüseyin PEKER – Altay Ömer
ERDOĞAN

ÇIĞ

*Bir ateş yaktım, gök mavisi beni terk ettiğinde.
P. Éluard*

Yeni yüzler buldum
Biri susmak

Bir şey sormamak ve sorulara susmak;
Mektuplarımı yeniden
Eski piyango biletlerini yeniden gözden geçirmeliyim.
Yeni bir ev kiralamalıyım.
Saçlarımı kestirmeliyim.
Bu gece iyi uyumalıyım. Askerden sonra
İki cins cilet kullanmalıyım artık
Uçup gitmeliyim balkonlarla.

Yeni sözler buldum sayılmaz daha
Yeni yüzlerim için,
Aşka ve sevgiye ve 'asılgelceğe' dair
Ambarımda çeşitli çalışkanlıklar kurdum;
Yağ bağlayan güneşimi de esenledim;
Sonra askerden sonra
İki cins cilet
Yeni bir ütücü belki de.

Size bir giz vereyim;
Zor oldu bu kış hükümetlerin işi
Ben üç kez toplandım taşındım
Zil İbrahim tımarhaneye düştü
Ferudun baba öldü Nazım Abi öldü
Bağlara dadandı küçük memurlarla yüzbaşılar;
Ey yediveren alkolizm;
Sabahat'e yeni bir ad bulundu, anneciğinden gizli
Dükkânı kapadı bakkal Rıza, bodur
Nadide Hanım evi sattı, Necati intihar edecek.

Bir kardeşim gülerek
"Sen de bir şeyler yap, dedi, bari."

(...)

İnceğim kenti gördüm düşümde, imdat koluna asıldım, trenler
Kalabalık, meyhaneler ve sinemalar ve genelevler kalabalık
Girip döndüm, alnımı bir karış geride, soğukta tuttum
Ördüğüm duvar genişleyip yükseliyor her hafta, her ay
Sonunda aşamayacağım bir set yaratmış olacağım
Sedr ağaçlarıyla aramda;
Komşu kiraz dallarıyla da.

Sonra, askerden sonra
Bitsin bu duvar bitsin bu duvar
Alınterimin sürgünleri, ah
Köstebekler ve yıldızlar.

Yeni yüzlerimi seviyorum, beni nasıl tükettiklerine bakıyorum.
Çekinmeden iç içe geçmiş çıplaklıklarımın

İçimi kanırtarak açıyorum, ak parçalarını kopartıyorum içimin

(...)

Kanım bir damla kaldı
Sesim soluğum tavsadı, beynim
Ahır gibi oldu.

Okulu boşladım, işi boşladım
Canlı balçığı sıyurdım bedenimden ve ruhumdan
Geçmişimi topladım, ateşini yakından görmek istedim
Bir göz kondurdum tepeme, tembel
Çoktan çekilmiş boğuk göğe bakıyorum

(...)

Gebe ama düşkün yeryüzü de.

(...)

Perdeyi çektim
Bunları yazdım
İnanırım
Sevindim kınandım.

(...)

MEHMET TANER

*(Küflü Şimşek, Toplu Şiirler, YKY, İstanbul 1999, s.257-262;
şiir hayli uzun olduğu için bazı bölümler ve dizeler atlanmıştır.)*

Hüseyin Peker:

1. Mehmet Taner'i okurken iyi ve haklı şiirini yakalayacağı umudum eksilmedi hiç. Sonunda buluyor ve yetinmiyor. Daha sonraki şiire, önceki şiirden bir açık kapı bırakıyor zaten.
2. Şiirinin bir yerine anlamsızlık oturtuyor. Söz diziminin normal seyrettiği yerlerde, bir kırma işlemi var sanki. Bozma da diyebilirsiniz. İşler doğru seyretmiyor Taner'de. İsteyerek yapıyor bunu. "Ben bazen dünyayı farklı renkte görürüm" diyen bir modernist çehre var, şairin maskesinde.
3. "kalbiyarık kardeşim" diyor örneğin bir şiirinde. Niye kalbi yanık değil de (karniyarık) a benzer bir benzetmede? Deformasyonu seviyor ama sürekli değil. Arada tokat gibi sokulan imgelerle.
4. Anlaşılmazlık diye kendini zorlar gibi. Bu anlaşılmaçlık sevgisi doğaçlamadan değil. İşleri ters döndürmekten hoşlanıyor. Sanki dünyanın başına devrilmesine benzer, kelimeleri ters kepçe edip yüzümüze harfleri dökabiliyor.
5. "Çığ" şiiri onun çok anlaşılır şiirlerinden. Zaten işin içinden cımbızla yerinden oynayan dizeleri çektim. Anlaşılır kısmını ön planda bıraktım. Derdim, us'ları fazla kurcalamamaktı. Çığ düşüncesine başlayan kendini döktürme seansına ben de katkı sağlayarak, onun hayat önünde engellerini kaldırdım. Mahallinde deliren, kötü günler yaşayan ikinci sınıf dostlarını okurla baş başa bıraktım. Okulu, perdeyi, ahır gibi oluşunu yaşamanın yüz yüze okudum sizle. Hayatın içinden bir şiir bu! Sanki Mehmet Taner okuması demezsiniz. Ama onun düz halde de; şiire ne kadar yakın olduğunun aydınlık bir örneği.
6. Behçet Necatigil'e ne çok benzeyen şair var ülkemizde. Bugün Necatigil teklemesini Taner şiirinde de görüyorsunuz. Teknik olarak Necatigil'in kısıtlı anlatma, kelimeleri kırma, eksiltme halinin her biri Taner şiirinin başı ucunda. Ek olarak

Taner, şiirde anlamları da şaşırtıyor. Adeta anlatımla alay eder gibi. Düz koşturduğu yerde, eksik sendeliyor. Her şeyi ters yüz edip, anlamı çoğaltmıyor, yok ediyor. Duvarlar yıkılıyor, inşası mümkün olmayan aralıklara düşüyor.

7. “yazgeceleri’ne tükürüyorsun” alın size bir örnek Taner’den. Ne ele alınır, ne anlama sığdırılır bir betimleme. İnsan gece’ye niye tükürsün ki! Bunun elle tutulur yanı da yok. Zaten Mehmet Taner ele avuca sığmayan, çeşitlilikler gösteren alma yumağının ozanı. Usta mı? Hasta değil elbet. Ama doğru yolu göstermiyor. Yokuşları bol. Kilometre levhasında, sayıklayan rakamlar uçuşuyor. Hızı kesin değil.

8. “tekinsiz konak” gibi beklenmedik benzetmelerinin erbabi ozan... Bir gün bana, Cemal Süreya’nın son kitaplarındaki (*Sıcak Nal* ve *Güz Bitiği*’ni kastediyor) vardığı noktayı hayranlıkla karşıladığını söylemişti. Bu sözleri şimdi daha iyi anlıyorum. Çünkü Taner gittikçe şiirinden söz’ü, imla’yı çıkardı. Neredeyse boş duvar’a seslenir oldu. Az ötmenin bülbülü o! Yarım konuşan bir şaire dönüştü. Eksik söz’ün mimarisine çalışıyordu. Sonunda temelli sustu.

9. Şiirleri bana şu duyguyu veriyor yer yer. Çocukluğunda anlaşılmamış bir insan. Beklediği ilginin çok azını almış, şimdi de intikam potasında: “*Koru oğlumu / Her yanı yüz tarlastı, her yanı dil uçurumu / Uğur boncuğunu koparmış / Yarım kalmış oyunu / Kuyruğu mavi*”. (*Yanmayan Fotoğraflar* adlı şiirden)

10. Değişimleri uçsuz bucaksız, bir şiirinde “şömine / şom ağızlı altın kalpli veler” derken, en başta şömine ile şom ağızdan birleştirdiği ses üzerinden oynuyor oyununu. sonra da kavramlar arası karmaşada yerini alıyor. “*Sözlerimin bir amacı yoktur / Koca bir hayır vardır yalnız / Koca bir hatır vardır orada*”. Aslında Taner’in şiirde yapmak istediği şey, yukarıdaki dizelerde yazdığı gibi her şeye muhalefet edip, karşı çıkmak da değil. Sözü yuvarlayıp teneke gürlütüsü, ya da anlam dışı takırtı yapmaktan hoşlanıyor. Ama şiirin akışına uymayan bir patırtı da değil bu. Bir çeşit us karmaşasından faydalanan çıkışlarında: kelimelere ve anlama hayır, hatta okuyana da hayır diyen biri. Onu yer yer anlayamadığınız için sevmeye devam ediniz.

11. Orhan Koçak, Taner için “*On dört yıldan sonra Taner’in yeni kitabını okumak bu izlenimi değiştirmede. Şiir yine anahtarlarını benden esirgiyor, dahası, yeni kilitler, demek yeni imkânlar ve yeni borçlar doğuruyordu*” diye yazıyor. Ramis Dara ise, “*Taner çok zor yazan, yazdığına inanılmaz titizlik gösteren biriydi*” diyor. Bence de zor yazan ama bir ucunu da zorlaştıran, kıvrıp başka deliklerden çağrışımlara zorlayan bir şiir... Hüseyin Cöntürk, onu şiirini ‘sıkıcı’ bulduğunu söylemişti. Necmi Zekâ’nın “*bence, geçmiş şiirimizle ilişkilerini de bir şekilde varoluşsal boyutta geliştirmeye çalışan bir şair*” diye anlattığı Mehmet Taner, tüm bu geçmiş donanımının onda takındığı tavır üzerinden, kendine dolaylı bir şiir kurma evreni yaratmıştır bence. Dolaylı anlatımların ustasıdır bir bakıma. Mehmet H. Doğan’ın Taner için şu yazdığı sözler bence şiirini anlamaya daha açıklayıcı sunumlar hazırlıyor bize; “*Yeni bir arayış içinde Taner: çoşkunun büyük ölçüde bastırıldığı, düşüncenin, uzak çağrışımlı çapraşık bir imge ağının ağır bastığı bir şiir arayışı içinde.*” Burada en ilgimi çeken tümce, “*çoşkunun büyük ölçüde bastırıldığı*” demesi ünlü eleştirmenin. Evet Taner, gürlültücü bir şiir yazmadı, şiirinin her seferinde, önüne çıkan düz yolları kesti. Yazmayla oyun geçiren bir söyleme alıştırdı kendini. Bir şehir düşünün, kartondan maketi üzerinde tuğlalar aşırı bir şiir gezgini. Kelimeleri de buhara benzer uçuşan ve yerlerinde durmayan...

Altay Ömer Erdoğan:

1. Mehmet Taner şiiri yakalamış. Ötesi yine şiir. Mehmet H. Doğan’ın Taner için “*belli dönemleri olan, her kitabıyla bir dönemi kapayıp bir başka döneme geçen bir şair olmaktan çok, şiirini çok kanallı olarak geliştiren, önünde açılı duran şiir dosyalarına sürekli eklemeler yaparak, kimi zaman yeni kanalcıklar açarak kendi şiir deltasını oluşturan, bütün bu evrelerden geçerken yeni kimlikler, yeni duyarlıklar kazanan bir şairdir*” satırlarını kaleme alması boşuna değil.

2. Mehmet Taner şiirinde anlamsızlık, anlama açılma işlevi görüyor. Dile çalışan bütün şairlerde var bu durum. Sahi şair dil dışında neye çalışır? *Poetika* adını verdiği şiirinden açılmayalım istersen, soruyor ya; “*Nasıl mı bir şiir,*”; “*Eve gelen bir şiir, / Ama evde olmayan*” diye yanıtıyor. Heidegger’i anımsamak yeterli burada.

3. Orhan Koçak, Taner’in şiirindeki imge kullanımını “*imgenin özerkleşmesi*” olarak adlandırır. “*İmge bir beliriş anıysa*” dedikten sonra Koçak, “*Taner’in imgesi hep kayıyor, siliniyordur. (...) İmge bir toplarıysa eğer, zaman içinde bir anın nihayet kendine denk, kendiyse bir olmasaydı, Taner’de imgenin kendisi değil, öncesi ve sonrası da var olur*” biçimde açıklar. Deformasyona gelince; Mehmet Taner gelenekten geleceğe biçim verdiği yapıyı bozuyor. Şiiri bozmuyor.

4. Anlaşılmamak her daim bir anlaşılma isteğidir, isteğin bulanık kıyısında.

5. Yeni yüzlerimiz için yeni sözler buluyor Mehmet Taner Çığ’da. Oysa çığ tehlikesine karşı sükünat gerekir. “*Bir yüzü süsmak*” olana düşürüyor çığı, anılara ve geleceğe de. Bu arada Özgürlük şairi olarak bilinen Paul Eluard dizesinin epigraf yapılmasına da dikkat. Bu dikkat, tamamını yer darlığı nedeniyle buraya alamadığımız şiirin “*Dudaklarımız yapılmış bir sapığın azgın leşi gibi / Hava, mosmor*” dizelerini anlamlandırmanıza yardımcı oluyor. Kaldı ki bu dizeler ve tahayyül, parmak ısırtan cinsten! Farklı bir akıl yazıyor Mehmet Taner şiirini.

6. Mehmet Kalpaklı, “*Bir Çağ Günümüze: Necatigil ve Divan Şiiri*” adlı yazısında, “*Modern şiirin Batı’da Hıristiyan ve Yunan mitoslarından yararlandığını bilen Necatigil, divan şiirini ve eski kültürü zengin bir şiir hazinesi olarak gördü. Necatigil şiirinde gelenekten gelen motifler, modern tarzda döşenmiş bir zengin evindeki şark köşesi gibi iğreti durmaz. O, şiiriyle geleneksel olanı devam ettirmekle birlikte, bunu sağlam bir duyarlılıkla, bilinçli ve bilgili olarak yaptığından, geleneğin motifleri şiirin modern olan genel bağlamı içinde sindirilmiştir*” diye yazmış. Ben, Mehmet Taner ile Necatigil bağlantısını bu belirleme üzerinden kurmayı yeğliyorum. Enis Batur’un Taner için “*Divan edebiyatının son şairi*” olarak nitelemesini aklımda tutarak...

Bir de söz Necatigil’den açılmışken, *Milliyet Sanat Dergisi*’nin 1974’ün En Başarılı Genç Şairi yarışmasında ön elemeyi geçmiş 26 şair hakkında dergi genel yayın yönetmenine yazdığı mektuptaki şu satırları da anmalıyız; “*(...) 26 şairin, gönderdiğiniz şiirlerini inceledim. 25 şairin ayrı ayrı söylemek istediklerini, şiire en çarpıcı, yoğun ve ustaca geçirmesini başardığı için, en çok Mehmet Taner’i beğendim. (...) Mehmet Taner’deki şiir yatırımını, öze biçim arasındaki kaynaştırmayı, denge ayarlamasını iyice belirgin gördüğüm için, oyunu ona veriyorum.*” (*Mektuplar*’dan, YKY, İstanbul 2001)

7. Mehmet Taner gibi şairlerin anlam yataklarını deşmek boşuna bir çabadır bana kalırsa. Sevgili Peker, bu türden şairleri şiiri şiir yapan öğelerin bütünlüğünü gözeterek ele almamız. Sesine de, rengine de çalışmalıyız. Metin Celâl, “*İnce, dengeli ve gerçek bir şiir*” olarak tanımlıyor. →

ÜÇ ALİ BİR MEHMET

Beytullah KILIÇ

Başlarken...

Mehmet Tektemur, Ali Hikmet Eren, Ali Aydemir ve Ali Erbil... Şiirlerinde teknik açıdan, konu açısından, hayat felsefesi açısından ortaklıklar taşıyan dört günümüz şairi... Hayatı uçlarda yaşadıklarını okura hissettiriyor dört şair de. Bizi de bu "uç"larda bir oyuna çağırıyor adeta şiirleri. Sıklıkla deneysel şiirin kapını aşındıran şiirleriyle bu dört şairi bir yazıda ele almayı uygun gördüm. Karşıtlıklardan ziyade benzerliklerin üzerinde duracağım.

1.Başını Omzuma Koy Ağlayacaksınız- Mehmet TEKTEMUR*

Şair ayrıntıları geri plana atan bir girişle başlıyor kitabına. Kendi yaşamının karşı kıyısında ışığını yakıp söndürerek göz kırpan beklentilere odaklıyor dizelerini. Bu beklentiler karşısında küçük hesapları iyice küçültmekten çekinmiyor tabiri caizse: →

8. Mimarideki modernist refleksleri de izlemek gerek sevgili Peker.

9. "Şiir coşkun bir an'ı kucaklamak içindi" dizesi ele veriyor Taner'in şiirle hesabını. Coşkusunu bastırıldığını dile getirmiş Mehmet H. Doğan. Aslında zamana karşılıklar arayışı söz konusu. Bu arayışı karşılıksız kalınca burkuluyor. İntikam mı? İşte intikam, bu yüzden soğuk yenen bir yemek Taner şiirinde.

10. Mehmet Taner'in şiirdeki meselesi, zamana dağılmak, şiir bilgisini ve görüşünü zamana dağıtmak. Kuşak tartışmaları arasında "iyi şiir" de tartışılmaya başlandı. Kastedilen estetik kategorideki iyi, etik ile bağlantısı kopartılmış bir 'iyi' den söz eder oldu herkes. Oysa iyi şiir, yalnızca bugünün değil bütün zamanların şiiridir. Bunu ben söylemiyorum, çok tartışıldı bugüne kadar. Günümüzdeki antolojiler, derlemeler ve benzeri toplamlar, şiiri değil şairi işaret eder nitelikte sükse hâlini almış soyut bir 'iyi' den söz ediyorlar. Yani bu soyut 'iyi'lik bile iktidara oynuyor. Bütün zamanlarla bağlantısı kopartılmış şimdiden hareket etmenin menzili de kısa oluyor hâliyle. Var olmak, bütün zamanların içinde var olmakla mümkün. Mehmet Taner, iyi şiirin peşinde koşuyor, iyi şair olma sıfatının kendisine bahşedilip edilmemesine aldırmaksızın.

11. Mehmet H. Doğan, Taner'i "hikmet burcuna ermiş şair" olarak niteliyor. Fazla söze gerek var mı?

1 nolu kalıcı ek madde:

Mehmet Taner şiirinin özeti:

"Ey iç buran anılar. Ey iç buran gelecek.
Türkçeyi çelik bir tel gibi eğiyorum aranızda." (Ayrıtlıklar adlı şiirinden)

2 nolu kalıcı ek madde:

"İnsan, bir nehir gibi kumlardan kendi içinde
Öyle sahi, öyle acı kalmak ister." (Ece adlı şiirinden)

"(...)ben bu kıvılcımlardan sonra derin patlamalar bekliyorum/hayırlısı(s.6)"

"cumartesi pazarın bir anlamı yok zira/ ipler zaten bir yerinden kopardı/ böyle denk geldi(...)(s.7)"

Duyularla mevsimleri, ayları eşleştiriyor şairimiz, bunu yaparken kırgınlıkların da umutların da farklı tonlarını buluyor şiirde. Sürekli bir beklentinin içinden geçiyor dizelerini. İnsanlarla arasına koyduğu mesafeyi inatla aşan cüretkâr bireyler bekliyor. Kendi uçurumuna bir ortak arıyor:

"(...)yaz yağmuru ile ıslatacaktım saçlarınızı/ sabaha ıslak düşlerle uyanacaktınız(...).uzun bir yoldan gelmişsiniz gibi karşılanacaktınız oysa/ uzun uzun beklenmişsiniz kıyıda(...)(s.14)"

Hayatın imajlarından şiirin imgesine doğru giden bir şiire varıyor kimi zaman. Zayıf da olsa bir bağı var hâlâ günlük hayatla. Burada devreye gözlem ve tecrübeler giriyor. Kabul edilmediği hissine kapılıyor bu gözlem seanslarının sonunda. Aykırı bitişlerde buluyoruz dizeleri:

"(...)rakının çay bardakla içildiği meyhanenin kapısı açık(...)(s.23)

"(...) hayatta iç güveysinden hallice / biraz sığıntı gibi/ nasıl olsa bir çıkış bulunur diyordum/içimle dışım aynı çünkü/yüreğime susturucu takılı bu yüzden çığlıklar sessiz(...)(s.25)

Su-sahil-hayal çağrışımları içinde kıyıda bekliyor şair. Sadece şiiri ve imgeyi düşündüğünü hissettiriyor okura. Karşı kıyıdan bir şişenin içinde orijinal dizeler gönderiyorlar sanki. Aradaki mesafeyi aşmadan yapıyorlar bunu. Bu mesafeden şair memnun mu değil mi? Bu sorunun cevabını kendisi de arıyor sanki:

"(...)şişlenebilir 9 canından umutsuzluk/ rakılaşalım bakarız sonra(...)(s.26)"

"(...)halat, babaya düğümlemeden iskelede her sabah/ ve daha bütün göz bebeklerinde dağılmayan sis/ akşamdan kalma aynı martı(...).özlediğim ne varsa/ kaşla göz arası/ suçüstü(...)(s.36)"

Soyut yaşantının somut şiirini yazma çabası içine giriyor şair. Hayatın var olan akışı içinde beklentiler, elle tutulur deliller bırakmıyor şaire. Aynı kıyıyı tekrar tekrar dolaşiyor. Çizdiği rotaları ezberletiyor okura, bunu yaparken kendi tanımını da açığa vurmaktan çekinmiyor:

"(...)avuç içi çizgilerimden engelli koşuyorum(...)(s.55)"

2.Red-Ali Hikmet EREN**

Şair, okurunu tersten okunmuş bir zaman tercümesiyle kitaba davet ediyor. Daha ilk dizeden "cennet-cehennem" kavramını tecrübe edip dünyaya gelen şair, okurun kafasını karıştırıyor. "TERCİH" isimli şiirinde şiirin başlığını sağdan yazarak "tercih-hicret" ikilisi üzerinden şekilsel ve anlamsal bir oyun oynamış ve okuru farklı anlam katmanlarına sürüklemiştir. Tercihlerimizin zorunlulukla olan ilişkisi, şairin hayat felsefesinin zeminini oluşturuyor:

"ve taşındık bir eskiden yenisine, (...)(s.11)"

Diğer üç şairde olduğu gibi Ali Hikmet Eren'de de ruhsal bir yorgunluk şiirsel yük açısından okurun zihninde ağırlaştırıyor. Bu yorgunluk yer yer çaresizliğe eğiliyor. İçine düştüğü çaresizlik, şairin sırtındaki kamburundan bile medet ummasına sebep oluyor:

"(...)ve doğrulup sırtımızdaki kambur/ su verecekti bize, daha su... (s.13)"

Ali Hikmet Eren şiirinde içinde bulunduğumuz çaresizliklerin sebebi tanrısallık konusuna dayanıyor. Bu dayanak şairin zihnini "inkâr" düşüncesine kadar götürüyor:

"(...) ezansız sabahlar bekliyoruz avucumuzda tanrı'ya...(s.14)

Her olaya her duruma bir "neden" bulma alışkanlığı kitap boyunca devam ediyor. Seçilen başlıklar bile "nedensellik"

kuralına uyularak tercih edilmiştir. Bu sebeple şairin şiirinin anahtar kelimelerinin başında “nedensellik” var.

Şair atasözlerini anlamsal ve biçimsel açıdan değiştiriyor. Bu uğraşı şairin şiirini nedensellik açısından zenginleştiriyor diyebiliriz:

“(…) *cayır cayır yanar mahalle, saçlarını tarar iblis(...)(s.16)*”

Şaire göre toplumsal sınıfların algısında yer tutan kavramlar sınıflara göre değişkenlik gösteriyor. Bu değişkenlik toplumsal psikolojide daha sık gel-gitler yaşamamıza sebep oluyor:

“(…) *İki boklu bir değnekmiş ülke, kuyruğu dans ederken/ ağlayan, tahtada kalan bir zaman;/ tek ayak üstünde!(s.25)*

Ali Hikmet Eren’in diğer üç şaire göre mekânsal açıdan daha cesur davrandığını söyleyebiliriz. Dünyanın kuytu-tehlikeli köşelerine girip çıkmaktan çekinmiyor sırtındaki şiiriyle. Şairde zaman ve zaman çok akışkan. Doğru yeri ve doğru zamanı arayan hayatın şiirini yazıyor.

Şairin şiirdeki rahat tavrı hayatın ve belleğin uç noktalarına –imkânsızlarına- dokunmasını kolaylaştırıyor. Bu rahatlık, şiirden okurun aldığı zevki katlıyor. Akışkanlık içindeki şiirden dolayı şair asla bir nesneye saplanıp kalmıyor. “Çocukluk” ise her şeyin dışında kalıyor. Adeta zamansal ve mekânsal bir sınır çiziyor şaire.

İnsanı asla duyguları olan bir varlık olarak almıyor şiirine. Ruhsal çıktıkları olmayan tuhaf bir yumak olarak görüyor toplumu. Peşin hüküm vermeden, tecrübeler doğrultusunda bu tutumu geliştiriyor. Tecrübe konusu yine bizi şairin sıkı sıkıya bağlı kaldığı nedensellik konusuna götürüyor:

“*Biz bütün eşyaları sattığımızda/ -başka eşyalar almıştı onları da-/ peşin para verecek/ gücü kalmamıştı kimsenin(...)(s.34)*”

Tektemur şiirinde görmüş olduğumuz “suyun öte yakası” Ali Hikmet Eren şiirinde de var. Şairin mücadele konusunda bir boş vermişliğe düşmesi, araya bir çizgi koymasına sebep olmuştur. Bu çizgi karşı kıyıyla arasından akıp giden sudur.

Şiirlerinde yer yer dipnotlar kullanıyor şair. Bu dipnotlar da şiirsel bir şekilde kaleme alınmış. Dipnotlara deneyselcilik yönünden dikkat çekmek gerekir.

Simgelerden faydalanarak mikro ortamları sınırları dışına taşıyor şair. Bunu yaparken anlamsal bir yoğunluk yakalıyor. Okur, dizenin başına oturup düşünmeye başlıyor:

“*tersi de olabilir bunun; bütün eski nehirler su alıp yataklarına/ denizle< sevişebilir mutfakta; odalar taşar evden- (...)(s.49)*”

Genel olarak bakıldığında insana ve mekâna bağlanma problemi kitap boyunca devam ediyor. Bunun sebebi olarak akışkanlık konusunu tekrar ediyoruz. Zaman ve mekân çok değişken. Bu akışkanlık içinde evrendeki sabit tek nokta: çocukluk.

3. Ölü Kayalar Mezarlığı- Ali AYDEMİR***

Ali Aydemir şiiri de bizi şehrin içinde karşıyor. Öncelikli olarak kendi ezberlerini –gözlem ve deneyimlerini- tekrarlatan bir tutum içine giriyor. Sık sık çıkışları yoklarsa da çıkışı bulamadan gece kendini tekrarlıyor Aydemir şiirinde.

Önce insanların sokaktan çekilişini bekliyor şair. Ardından kendi kavgası için sokağa çıkıyor. Bazılarına danışıklı dövüş gibi görünebilir ancak şairin insandan uzak tutmak istediği bir yalnızlığı var şiirini besleyen:

“(…) *karanlık deri ustasıydı orda kemik toplayıcısı ve salya (...)* o doğuma bakarsak deniz çekildi/ garibedir ya bir kayada toplandı yalnızlıklar(...) (s.28)”

“(…) *herkesin içinde bir kent gizli/ sonra bir yerlere gitmeler(s.30)*”

Şehrin çıkışını bulamamak şaire başka yollar tutturuyor. Ali Aydemir bu sefer şehri patikalara bölmeye niyetleniyor. Denenmemiş kaçışların mühendisliğine soyunuyor:

“*istersen unutamam şimdi, bu parkın patikası nereye çıkar/ nereye çıkar ömrümüzün tamamlanamayan yolları, unutamam(...)(s.74)*

Kitap bütününde şehrin dışına çıkmak için bir kez hamle yapıyor: Çocukluk! Ancak bu hamlesi de bir süreklilik kazanamadan sonlanıyor:

“*bir yerde bir çocuk öldü nerende de söyleyemem (...)* bilyelerimizle savunabiliriz yel değirmenlerini(...) başa dönmek iyi huylu ovalar keşfetmek demek (...) (s.66-67)”

Şair bu gezintileri ve gözlemleri sırasında sık sık ironiye başvuruyor ya da gerçekten kendini inandırdığı bir deliliğe ulaşıyor. Çünkü şiirin girdiği ironi deltalarından uzun süre çıkamıyor. Katmanlar arasında kayboluyor. Bu durum şiiri bir adım ötedeki deliliğe taşıyor:

“(…) *sokaklar büyük küçük camiler ve katedrallerle dolu demek/ sığınacağımız kutsal yerlerimiz var, demek tanrı bizi kurtaracak, (...)(s.77)*”

Kitabın sonuna doğru şairin iyice içinden çıkılmaz bir hâl alan ikilemi, deliliğe-ironisine- dokunup şiirini sonuca ters bir düğümle bağlıyor. Okurun zihnindeki bulanıklığı arttıran bir son şiir seçiyor Ali Aydemir:

“*yeni taptaze bir kan nakli işte yeni bir bedene(...)* kendim için uydurduğum bu koca mezarlığın gurbeti oldum(...) (s.78)”

4. Bitmesin Kuşlar- Ali ERBİL****

Devinimsel döngünün yorgunluğuyla başlıyor “bitmesin kuşlar”. Şair, mücadeleye edecek bir hayat göremiyor. Özlem ve kabulleniş, kitlesel bir yabancılaşma ve boş vermişliği getiriyor dizeye. Hayatın “saçma”lığı Ali Erbil şiirini disiplinler arası bir şiir disiplinsizliğine götürüyor. Burada bir kelime oyunu yapma amacında değilim. Şair, hayata karşı ilgisiz değildir. Birikimini kontrolsüz bir şekilde şiire fırlatmıştır. Hayatın kontrolsüz sürüklenişini okura gösterme amacındadır:

“*bacakların giderek azalması yokuşu üzümüştür. (...)(s.13)*”

Şairin kitap bütününde şehri terk etme, sokaklarından dışarı çıkma gibi bir niyeti yoktur. Şehir, bir taraftan korku ve yalnızlığı kaynağı durumundayken bir yandan da yalıtılmışlık özelliği nedeniyle güven vermektedir.

Şiirin kabulleniş damarlarında geziyor şair. Kendince başıboş bir kalıba oturan sistem, hayatı kırınglıklara hapsetmiştir; bu kırınglığın ve çaresizliğin yükü okurun omuzlarını da ihmal etmez. Ancak şairin tanımındaki “hayat”ı çerçevelenip duvarına asan bir azınlık vardır. Ali Erbil bu azınlıkla ara ara yüzleştirir bizi. Kendi hayatı il bu “çerçevenciler”in hayatını kıyaslamak bile gereksizdir onun için. Çünkü güzelliğe evrilemeyecek kadar bozulmuştur her şey:

“(…) *ve akik taşları yerinde ağırsa/ afrika’yi görmüş olman, düşünde ölüyorsa insan tok karnına(...)(s.15)*”

Dünyaya karşı tavrı alma konusunda görüş ayrımı yapmıyor Ali Erbil. Söz aralarında kavram karmaşalarıyla oynuyor. Bunu sanki hayattaki tek eğlencesiymiş gibi yapıyor. Kimi zaman bu söz oyunlarını eleştirel dizelere de dönüştürüyor. Bu sefer oyun olmaktan çıkıyor her şey. Ciddiyetini, hayatı vicdana davet ederek gösteriyor. (hayattan) şefkat bekliyor desek ileri gitmiş olmayız sanırım. Bu beklentisini şehrin her yerine işaretliyor. İskalanmak istemiyor. Ayrıca hayat, şair yalnızlığının şizofrenisine şairi inandırdığı için bu işaretleme bir oyuna dönüşüyor. Öyle ki toplumsal kalıpları bile söz oyunlarıyla darmadağın ediyor Ali Erbil:

“(…) *üşüyoruz portakallar çığ/ ve biz bazı turuncgiller/ güneşe sırtımızı döneriz(s.17)*”

İç içe geçmiş hayat(sızlık) örüntülerinde dolaşıyor Ali Erbil. Bu durumdan aldığı buruk hazzı saklayamıyor. Bu örüntüler arasında dolaşırken korku felsefesi üzerine kafa yormayı da ihmal etmiyor. Bu sebeple kendinden başladığı gözlemlerinde fazla uzağa gidemiyor. Toplumsal dayatmaların korkularımızla olan ilişkisini çözdüğünü görüyoruz.

MEMLEKETİMDEN İSYAN MANZARALARI

XXII. HOROZ KAFASI

“(…) namaza kalkan endişelerin kıyılarında sabah/
büyüyünce adam olacağım/ derslerim hep pekiyi.(s.22)”

Erbil, toplumsal sınıflar arasına keskin bir çizgi çekiyor. Zengin-fakir telaşının hesabına düşüyor üşenmeden. Telaşlarımızda bile sınıfımızın belirleyiciliğini ortaya koyuyor. Bizi “tek tip”leştiren şartları da toplumsal sınıf çizgisine oturtuyor şair:

“(…) ay çekirdeğinin çitirdadığı akşamlar vardı/ adamlar
annesini bu kadar özler işte(…) ne zaman seni unutmaya
çalışsam asgari ücret(…)s.23)”

Şairin özlemini duyduğu standartlarda bir yaşam çok gerilerde kalmıştır. Geçmişin analizini yapmak şairi yorgun düşürüyor. “zaman” konusu şair için oldukça karmaşık. Elinde olmayan sebepleri vurgulayan şairin “pişmanlık” duygusuna kapıldığı söylenemez:

“(…) ne zaman seni unutmaya çalışsam otobüs geç gelir/
ayak sesleri atların, / gardı düşer türkiye'nin.(s.25)”

Şair, eleştirilerini kuru gürültüden kurtararak nedensellik temeli üzerine oturtuyor. Sorunu ortaya koymakla yetinmiyor. Nasıl ki Mehmet Tektemur duygu-mevsim eşleştirmesi yapıyorsa, Ali Erbil de hayatın kokusuyla kelimelerin kokusunu eşleştirme oyununa gidiyor.

Şairin insan kavramıyla arasına mesafeden fazlasını koyduğu görülüyor. Gözleminin doğal ortamını bozmaya niyeti yok. İnsanın doğasında var olan yalnızlık hazzını evi kabul etmiş. Bu yalnızlığın bozulmasına izin vermiyor.Şair, düşünce kalıplarını da aleyhine ihmal etmiyor. Bu tutum onun yalnızlığını garantiye alma düşüncesinin somut bir adımı olarak değerlendirilebilir: Bir taşla iki kuş:

“(…)insan insanı sevebilir/ üstelik günah!(s.40)”

Tüm bu çabasına rağmen kitabın sonuna yaklaştıkça yüzü giderek düşüyor şairin. Değişim konusunda pek bir beklentisi de yok aslında. Stabil yalnızlığına dokunmasınlar yeter. -Şöyle bir iç geçirerek bakıyor sadece özelemlerine. -

Acıya ve yalnızlığa karşı kazanılmış bağımsızlık şairi yer yer deneyselcilğe götürüyor. Yalıtılmış bir ortamda değişmesi mümkün olmayan hayatın içinde şiirin değişip gelişmesi ancak bu deneyselcilikle mümkün olabilir sonuçta.

Bitirirken...

Sonuç olarak dört şair de toprağından zorla koparılmış hayatların şiirini yazmıştır çoğunlukla. Bu zorunluluk bir dayatmadan ziyade sürükleniş olarak değerlendirilebilir. İnsanın ekmeğın peşinden gidişi trajik bir şehir hapsine dönüşmüştür. Bu noktada şairlerin tutsaklık hissi şiirlerini şizofreniye yaklaştırmış; kemikli ironileriyle sağlam birer şiir iskeleti oluşturmuşlardır. Öte yandan Tektemur şiirinde mekân ve gözlem yoğun olarak kendini hissettirirken, ironi biraz daha geri planda kalmıştır.

Ali Hikmet Eren ve Ali Erbil şiirlerindeki mekân sorunlarının bir ucu da zamana dokunur hep. Çünkü şairlerimizde göre bu kavramlar birbirinden ayrı düşünülemez.

Şairlerimizin dördü de gözlemleri sırasında çoğu zaman halüsinatif bir ruha bürünmektedirler. Bu ruhsal durum şiirlerinde sıklıkla deneyselcilğin kapısına dayanmalarına neden olmaktadır.

Dört şairimizin de şiirlerinde ortak anahtar kelime olarak gözlem, şehir, ironi, nedensellik ve deneysellik gösterilebilir.

*Mehmet TEKTEMUR – *Başım Omzuma Koy Ağlayacaksın*-
Yasakmeyve - İstanbul, Ağustos 2016

**Ali Hikmet EREN – *Red*- Medakitap - Ankara- Eylül 2016

***Ali AYDEMİR – *Ölü Kayalar Mezarlığı* –Mühür Kitaplığı Şiir
Dizisi:30

****Ali ERBİL –*Bitmesin Kuşlar* – Yasakmeyve – İstanbul, Ocak
2105

Tarlabaşı'nda. Sokağa saçılmıştır. Çocuklar, çamaşırlar, çöp kovaları. Dondan atletten görünmez göğün pak yüzü. Cumbalarından sarkan kadınlar, tığ ellerinde parmaklarında yüksük, uzanırlar taşlığa yere ramak kala, emzirirler günboyu bebelerini. Kalan çocukları, içleri geçmiş sıcağın, dövüşürler gün boyu turnak turnağa her bir köşebaşında.

Kambur Kutlu'nun işidir belli ki dükkanın önündeki kesik horoz kafası. En pis kedileri Beyoğlu'nun bekleşir başında:

Narmanlı Tekir

Hergünaç

Karakirpi

Horozu çalınmıştır Osman Abi'nin. Volta atar oluklarından rakı akan Erik Sokak'ta. Kıyılmış tütün dolu ceplerinden sayfa sayfa şiirler mektuplar sarkar. Henüz anlamıştır durumu. Ondandır duyduğunuz bolsinkafı narası.

Sıkışmıştır.

Bir ülke insan.

Tarlabaşı'nda.

Anna Teyze'nin rengarenk boyadığı tılsımlı paskalya yumurtaları olmalı koca mahalleyi hala dengede tutan.

Sema ENCI

KAPKARA BİR AT VE ÜZGÜN

içimiz bir taksi yalnızlığı
sesleniversek duracak
ki taksiler sarı bir hüzdür yurdumda
pencerelerden sokağa sarkan ışık
ve evlerde uyuyan eşya hüzdür
zembereği bozuk zamanın içinde
kökünden habersiz meyve hüzdür.

benim içimde bir at dolanır nalını düşürmüş
kapkara bir at ve üzgün
senin açmadığın kapılara dayanmış gece
merhametten mütevellit kayıp kavimler
göç sesleri ve susuzluk
göç sesleri ve daralan göğsüm
atın sırtında kamçı.

alfabemin ilk harfi nemli
seninse yolunun duvarları.
bütün tereddütleri geçecek hani
hiçbir şeyden ve hiç kimseden hafif
azalan yağmurlara özlemle
geçip gitmeler bırakıp geride
özgür otlar bulacaktık
okşayarak ağaçların gölgesini.

Barbaros İRDELMEN

OLUŞUM

Ben bir atomum
Arkadaşlarla birlikte
Çoğumuz güneşten geldik
Çok eskiden
Gezenler olurken

O zamanlar sıcaktı gezegen
Oksijeni bulunca
Su oldum birden

Yağmur oldum yağdım
Sel oldum aktım
Irmaklarda dolaştım
Denizlerden okyanuslar yaparken
Rüzgâr arkadaşım oldu
Dev dalgalar olup, coştum

Bir kıtadan diğerine
Gidip gelirken
Kaç kere
Buhar olup göğe uçar
Sonra
Yağmur olur düşerdim

Ateş çıkar ve akardı
Dağların doruklarından
Kızgın küller uçuşurdu rüzgârlarda

Zaman ne çoktu o zaman...

Şeyda ÜZER

SÜRDÜLER

şişmiş ayaklarım yorar Ergani yolunda
kırmızı açılan karpuzu
bana uzun bir yol verdiler
etraflica bir düşünce kurutmak için
yeni bir hasatla sürdüler dincimi

Savaş, adını bir parka verdiler
o attan düşerken
şu ağacın gölgesi kadar uzandın

Diyarbakır'dan geçerken adını sordun
kafası karışmayan bir tarih mi kapalı kaldı
belki
poşetle bekleyen çocuk nöbetini kustu

bana uzun bir yol seyirdiler
eğere oturmaz cambazlıklar için
bin yıldan düşülsün ki
burnunu bileğine silip
duvar diplerine işeyen çocuklar için

Erdinç DİNÇER

VAROLMANIN KORKUNÇ GÜZELLİĞİ

kalk hadi dışarı çıkalım
yapraklar koparıırken kendini
ağaçların teninden
sesimize çığlıklar katalım
insanlar bir siluet olarak varlar
insanlar bir siluet olarak varlar
ellerimizde kuyumcu parlaklığı

gözlerimiz kendine döner durmaksızın
fark etmedin mi suyun akışını bir oluktan
kayanın sakın ve dik duruşunu
peteğe süzölmüş bir arının çıplaklığını sonra
sen varsın bir tül gibi sararken kendini yücelten
ve her şey bir geçmiş olarak akarken şimdide
düşün, ellerini ve nasıl büyüdüğünü yavaşça
korkunç bir güzellik bu aklının eşliğinde

kalk hadi dışarı çıkalım
giyinelim sonbaharı kokuları ve renkleriyle
boynumuz birbirine dokunurken

Adnan AKDAĞ

YOL/ADIM

en kısa yol
fizik öğretmeni tahayyülü
en kısa adımlık yol
o kuru bir kalabalığı
içermez

güzellik yine daim
sinema yine daim
yolum dar olacak
adım, adımım sonsuz
açılacak, aşacak darlığını
yerleşecek yanına gök taşının

yol dar kimse olmayacak
mümkün, mümkün olacak
birden aşk patlayıverecek
aşk

siyaset sıkışmada, siyaset
bir diplomat
cahil adımları
kısa
kalmakta

yol tek adımlık yol
daha dar bir adımla
aşmak
içsel olanın fişkırmasıyla

Mehmet GİRĞİN

- 1-
tanıksız erirse şu dağ ayaklarına
bir şeyler ara ve kar suyu ver
tünerse kuşlar dairesel yalnızlıklarına
- 2-
gürültü içinde durmuş zaman
tarumar olmuş başlangıçlar
ayçiçek tarlalarına bakar
yabancı lisanda sevdiklerim
- 3-
parçalı bulutsuyum
ben buyum dünya
keyfim de ayın yerinde
- 4-
eylül'den sarkan ipleri görüyor musunuz?
sıkı dokunmuş
birinin boynuna geçirirsen katil olursun
kendi boynuna geçirirsen şair
ucuna oyuncak takıp sallıyorsun hayata
- 5-
tan kızılılığı kemirirse sütlenmiş inciri
vaktidir tozlu yollarda koşmanın
ve nadasa bırakılmış yüzünü
avuçlarıma almanın
- 6-
İnsan virgüldür gülle bülbül arasında
Kelebeğin kanadındaki Afrika üç nokta
- 7-
Ağaçlar bile daha cesur bizden
Biz giyinirken onlar soyunuyorlar sonbaharda
- 8-
Armut ağacım yok ki
Kuşum olsun
- 9-
Gölgemi tokatladım
Hızlı gidiyordu çünkü
- 10-
Bulutlara n'olur yağma diyen çocuklardık
Uçurtmamıza kadar ıslandık
- 11-
Ters akan bir ırmaktı hayat
Nereye dökülse yanlıştı
- 12-
Herkes yeryüzüne bir şekilde çakılmış
Acı olan herkesin koşmaya çalışması
Durabilseydik yerimizde mutlu olabilirdik
Yazık oldu bize →

BEYAZ BELA

ince beyaz bir sabah
yıkılmış üzüm aydınlığı gözlerinin
gizli direnişine girmeyi tasarladım.
protesto eden göstericilerin ön safında

ikiyle çarpılan tek kişi
polislin tahrikleri ve ölüm

ceplerinin içine yerleştirdiği sloganları
isyan ateşiyle sigarasını yakıp
garip görünümlü gerilim anları.
yaşamak direnmekti
yeni bir düzen diye kabul ediliyor.

siyasal serüvene
beyaz bir bela
uzun nutuk çekti

Türkiye için isyan,
geldi dayandı, kontrolden çıkmış
planları alt üst olmuş hükümetin
hünerli bir oyunu /bütün sır burdaydı

korku yıkıntısı uyandı

*vatanın bir ucunda olup bitenler,
saniyede öteki ucuna yansıyor....*
direncin sonu şölenle biter sevgili
biz kelepçeyi, künye bileziği zannettik.

13-
Mart huzursuzluğu bu
Baharı doğuracak, geçecek

14-
Bir kavmin saldırısına uğradım
Yıldızına kaçtım

15-
Kara bir güneşim batamayan
Batamadıkça bitemeyen

16-
Kul olacaksak da
Kuşların olalım

17-
Bir gülüş kalmış mı şu köşelerde
Bir kakhaha, bir unutuş, bir hatıra
Kalmamış diyor her şey

GÜNLÜK

Osman Serhat ERKEKLİ

- 360
M. Mahzun Doğan' ın Eski Mahalle Aykut Nasip Kelebek'in Kanlı Canlı Şiir adlı kitapları çıktı.
- 361
Anılar eşya gibi birikseydi koyacak yer bulamazdık.Soyut lüzumlu bir olgu.
- 362
Serçeler sarhoş yıldızlar sarhoş.
- 363
Anadolu insanı hayatını ekmeğe katk etmiştir.
- 364
Bir şairden bir kitap yeter.Okuru yormamak lazım.
- 365
Huzurlu bir ülkede yaşıyoruz.
- 366
Çağla Meknuze Azizenin Ölüsü adlı kitabını verdi.Dinler tarihine göndermeler var.İlgi duydum.
- 367
İsmet Tokgöz ile Kadıköy de Arkadaş Zekai Özger adına açılmış bir kahve gördük.Çok şaşırdık.Duvarlarda resimleri ve şiirleri var.İsmet abi kendisi için bir kitap yazıyor.
- 368
Akatalpa'nın geçen kasım sayısında Mehmet Cengiz'in sanırım yayınlanan ilk şiiri'ni çok beğendim.
- 369
Bir şeyi değerli veye değersiz kılan insanların bakış açısıdır.
- 370
Refik Durbaş'ın imza gününde Atakan Yavuz ile tanıştım.Refik abinin yeni kitabı Şiir Şair Yazıları'nda yayıncı Hakan Güzeldere ve Şeref Bilsel ile Murat Karacan'ın yoğun emeği var.

Çıktı!

Sev Diyebiliriz Hâlâ

şiir

Mine Ömer

Nezih-er Yayınları, İzmir, Nisan 2016, 96 s

YALNIZ VE YALNIZLIK

Erkan KARA

Aklın, kendi doğal işini, yani iradenin amaçlarına hizmeti ile başta hayatını idame eden insan, bu zaman süreci içinde, bir çok dış çokluğun da (bilgisizliğin de) genelde varoluşsal hazzı içinde yaşar. Zamanla eğer bir insanda bir yalnızlaşma görülmeye başlar ve bu gitgide bir yaşam halini alıyorsa, o insanda irade ile yaşanan hayatın terki, aklın, artık bilginin hayatına dahillliği söz konusudur. İşte onun bu yalnızlığı aklın farkındalığından ki bu da ruhun özgürlüğü demektir.

İradenin emrindeki akıl ise nefse dayalı bir hayat içinde kendini gösterir. Oysa bağımsız, salt akıl, ruhun saflığını hayat kıldığı için, bir özdü. Ve her özün varlığı içinde, bilindiği gibi dışın yokluğu söz konusu idi. Şimdi bize dışın çokluğu ile varolmayı dayatan bir zaman ki, yalnızlığımızı, bilgilenme olarak gördüğünden istemezdi. Bu, kalbin hayatında bir hadise olan bilginin kudretindedir.

Çağ, duyumsal türden zevkler ile dolu insan zamanı; böyle olunca akıl burda dışın çokluğu ile büyür. Bu da alelade konuşmalar niceliğini getirirdi. Oysa hayat yalnızlığını bulmak içindi, kendini (ruhunu) bilmek için, bir yalnızlık halinden geçmekti. Mesela dışın çokluğu ile büyütülen aklın, bilinelim isteğine -bilelim- denmez, çünkü sorulmak için kendi içine çoklukla yürüyemez insan. Bu bilmeksizin isteme ahmaklıktandı.

Burda, kimsesi olmadığı için yalnız olan insandan söz etmiyoruz; tersine, herkesten... varlığından dahi sıyrılmayı seçmiş insanın tercihi olan yalnızlıktan söz ediyoruz. Yani akıl gerekenin ötesine geçtiğinde bilgi az veya çok kendisi için bir amaç haline gelir. İşte yalnızlığın bu akıl ile kullanılması, birçok şeyde olduğu gibi sanatların da ortaya çıkışına sebep olan, özgürlüktü, yalnızda. Şimdi bu süreçte dışardan, insanın yalnız (garip) olarak algılanması ise, sıradanlığın yanık kokusundandı.

Evet, "yalnızlık, gerçekleşmesi muhtemel tehlikelerle dolu" bir zamandı; eğer yapacak bir şeyiniz yoksa orda sükûneti muhafaza etmek zordur derler. Bu yüzden "yalnızlığa sahip olmak öyle zannedildiği gibi herkesin payına düşen bir şey değildi." Yalnız varlığının muhteşemliği için aklın muhteva kazanması gerekir, aksi takdirde yalnızlıkta büyük can sıkıntıları gizliydi. Yoksa gövde geçse de ruh takılıp kanardı o zamandan.

Şimdi her yalnızla "bir zamanın mekânlaşması" adıydı yalnızlık. Bu mekâna nitelik kazandırmak ise, zihinsel zevkler üzerine kürsüsünü kurabilmekte idi insanın. Bu da yukarda bahsettiğimiz gibi ruhun özgürlüğü demektir. Bugün, ruhuyla değil de yalnızlığını eşyanın gövdesiyle bastıran insanın sonrası, hep boşluğun daha da artmasıyla yaşanan sıradanlıktı. Oysa, iç'ti, istirdiyenin derinliğe çekilişi gibi yalnızlık, ve yakaladığı kum tanesi gibi bir fikre sedefini saran ruh, insandaki inciyeye işaretli, o yalnızda.

Bostancı/İst.

ŞİİR İÇİN BİLİNÇALTI PARAGRAFLARI VIII

Oresay Özgür DOĞAN

"Şarap ol, içmenin tadı acı geliyorsa." R.Maria Rilke

İşte ben, ölü kedydim, o belleksiz ve uzun yolu yürüten.

Bu narsisizm hepimizin, diyene. "Korkunç bir biçimde doğaldım." cümlesine. Şekillenmek için irade arayana. Ulaşacağız o deneysel deliliğe, diyene. Törpüleyen usa. Uygun düşen çare için bellekten silinen biçime ve içeriğe. İyi planlanmış kaçışların sürrealist eylemlerine.

Yaşlanmış bir deneyimden artakalan küçük bir abartıya kuyruğundan yakalanana. Matematiksel ağırlığını satır aralarına gizlemiş kırılğan bir kurguya aklını eksik bırakana. Saatlerini dokuduğu geceye bir demet rüzgâr ismarlayan buğday başağına. Duygusal karmakarışıklığına göre renk değiştiren ağacına tek yaprak dile. Utkulu bir yalnızlığı seyretmeye dalan sözcüklerinin insanına.

Ateşten yosun büyüü umut taşına. Soyadından "h" harfini çıkarıp atan Bruegel'e. İçine çektiği nü cümlelerle fava yapana. Acıbadem kurabiyesi sevgiliye. Soluk bekleyişlerin cümbüşünde ışıldayan perçinli yalnızlığa. "Kuğu'nun, dulluk acılarının sınırsız ihtişamına." Biçime ve içeriğe kıvrılmanın masumiyetine.

İyi okumalar ve yazmalar dilerim.

Neysel! Şimdi yarısı boş bir bardağın felsefesine demir atmış şiir dilimi arındırarak, hiçliğe dokunan ve hiçlikten çıkan, iç ve dış dinamikleri harekete geçirmiş, efendime söyleyeyim, özgüvenini ortak kuytudan çekip almış farklar oluşturan yaratıcı gücümün biricik öznesi taze aklımla ve elbette deli bir ırmak gibi coştuğunda mürekkep, ritmik hareketlerin kölesi olduğunda eleştirmen parmaklarım, lirik, elemli, yer çekimine yakalanmamış, ama mutlaka gidimli ve de devletin kara kaplı kuramsal ve ideolojik defterine kaydedilecek bir şiir yazsam da paylaşırsem bu olay anlamlandıran avluda.

Ve iyimser bir beklentiyle övgü listesinde yer alan hayran ve dost aktörlerden en az 51 kişi bir kombin oluşturacak biçimde kendinden ve birbirinden etkilenip alkışlayıverse acımasız şiirimi... Artık herkes şair olabilir! Niye olmasın ki? Olur! Hem memleket bir sorun çözücüye daha kavuşsa fena mı olur yani! Tamam, tamam bu kadar yeter, hadi başla artık çalışmaya!

Dokunup yakına ve uzağa, ölçüp biçerek ve süsleyip teraziye çıkararak, tutkuyla pişirip aklı tembihleyerek, aristokrasiden liberalizme cebinde bir yalvaçla, yokuş aşağıya yokuş.

Bak bu görkemdir, hisli boşluklar yakalayan.

Bak bu çağdaş şiirin bir bilenidir suyun kapağını açan gezgin.

Bak kerkenez için çerez saati.

Bak geride bekliyor bekleyecek gururlu kalfa, mana üstü iyi pişmiş, yalnızlığın otantik 2. derece karbonu, 1 asıl 7 pelur şiir hayat.

Bak çağdaş zamanlar krizinde boğulan dublör, kalıpları kıran bir birikimle kronik yaklaşımla, soylu unvanını ve canlı kıldemini beyaz bir listeye kaydediyor.

Bak arzu tramvayına karnaval böceği.

Bak falanca ve filanca estetiğine.

Bak şairliğine yakışan bir imgeyle ceviz kabuğunda ateş yakana. Yeap. Shot me down. Bir bardak yaz ve bekle şarabı, içinde zencefelli paragraflar hüznü. Hey you! Yanı başında gülümsüyor kan ve gözyaşı toletum tuleytula.

Senin gibi savaş ve barış boyalarını öfkesine işlemiş bir imge operatörünün kepeçesinden dökülen, insana ve doğaya yakışır ideolojisi olan bu dizeler o ikiyüzlü okuru bile şiirin rahlesine talebe yapar.

Belki de farkında değilsin ama düş işi edebi örtüler seriyorsun infaza seyirci yetiştiren yozlaşmanın üzerine: Kar beyaz dantel; kuruyor işte bir kavrama sığmayan erdemli gözyaşı ve etiketleniyor kül kavanozları. Yani inan işte mücbir sebeplerle, en küçük yokboşluğuna bile bir imza kampanyası düzenlenecek güzellikte denge çatlatan, ah sürükler sizi peşi sıra hayatı güzelleştiren soylu çığırtkan, bu oluş manayı yoldan çıkarıyor. Çit çıkmasın çit çıkmasın. Açsın kollarını sakıncasını ruhundan düşürenler kucaklamak için rollerini birbirine kaynaştıran formatlı bu avcıyı.

Şu an okuduğunuz bu satırlar, aynı anda birkaç dergide birden söyleşisinin yayımlanmasını umduğum ve çok istediğim, "Sarmal Dokunuşlar" adlı güzelim çalışmamdan... Öykü mü, roman mı, şiir mi olacağına sonra karar vereceğim. Bakalım hayırlısı!

O tatlı haza yananlara, manzarası sahibini bekleyen oluşumlara, birbirine benzeyen kıvılcımlara. Körpe ölçeklere. Kaprise...

İnan, yorulunca dağılır korkusunu çağıran kalabalık. Bak böyle kötü günlerden, tutkudan utkuya yürüyecek ve yeteneğine seyyah, çileli oluşların en güzel hâliyle bütünleşmiş bir romantizm fişkirir, sağıver kokusunu sür yüzüne... Ah, onlar, uzun ömürlü yaratıklardır!

Bak sen dediğimi yap. Boşalt belleği yeni durumlara, zamanına ve mekânına huysuz, hırçın sonuçlar oluşturan sözcüklerle hazırlan. Hazırlan bir kavrama sığmayan düşünün kör dürtüsü yorumlara uzamadan dokunuşlar ve alıp başını gitmeden düşler.

Giyin kuşan, çantayı omzuna as, ellerini rol ve imaj gereği aşkını Casablanca'da bırakmış bir pardösünün ceplerine koy, pullamak için sayfaları. Pulla sayfaları. Bak sen o trafik ışıklarında bekleyen düşüncesiz şarkı sözlerini ama mutlaka, buluşucu ve ölümcül bir virüs o renkleri, üç beş adım geriye çekilerek seyret. Saatlerce seyret. Seslen Herşey'e.

Zoraki işler için buselik öfke. Çalınan başlık için şakşuka. Persona için hiperaktif kelimeler slaytı. Aşk için kur yorumları. Boşluk için uyutulan biçim. Karakış için kısa mesaj ihlamuru. İmge için ballı soğan suyu. Şairler için protokol sıralaması. Davul ve minare estetiği. Övgünün çekim alanına yakalanmış bir etkinliği daha bitiren cevherli bellek. Şair yazar-yazar şair için yazılanı kalple karşılayan okur psikoterapisi. Geçip gidiyor günler böyle, saygılarımla böyleşöyleşöyleşöyleşöyleşöyle...

Haklısın abi. Haklısın abla. Mekân iyiyse, şarap yıllanmışsa müziğinde, sağlıklı bir melankoli yakalanıyor, çıraklık defterine isim yazdırın. Evet abi! Evet abla! Evet, kıskırtıcı, dolgun sıfatlı acılarla rüzgâr ve yağmurla damara enjekte edilen şahane delilik. Ah o kana karışan sırtlan valsidir.

Öztekin DÜZGÜN

GAZEL -I

Hatırlamaları düşük ayarlara zorladığım göç,
Nesneye çarpıp şekil veren yankısı çınlar.

Taa bir uzak işaret, peşi sıra gözyaşını besleyen
Çok küçük ellerinde güzel yaralar çınlar.

Bu rol, vücuduna dışarının aklıyla yapıstırıldı,
Vicdan, kâbusları bahçeli ev edinmiş, hak çınlar.

Orda derse girmek isteyen bir çocuk koşuyordu,
Siyaset ehli tekmeni bacağına takmış devlet çınlar.

Kıpırdar mı bilinmez itirafın vapuru adaya,
Peşini hiç bırakmayacak köpük köpük kırmızı çınlar.

Sen yoklusun, anlama, insanda hep bir boşluk çınlar.

Bekir GÖL

YARIMAY

sen ey eflatun soluğunda çocuklar büyüten kadın
yoruldum
sakla beni harflerinin koynuna

nefesinden bir rüzgâr doku
yoksa kışın sertliği geçecek gibi değil ellerimden
sesini ör içime
oku/n

çölün dilini öğrendiğimden beri kuru ağızımda kelimeler
sırtımda hece hece yarımaya
kumul

eğilip su içtiğim yüzün

Serkan GÜNAY

EV

Şimdi herkes tekrarlanabilir
Yeraltına çekilmiş ev, ödünç alınan dört duvar
Adım önemsiz, ruhum haklı, saçlarım dağıktır
(Özetine çekildiğim öğrenci acılar)

Çekildim yüzümde korkunç, kuytumda korkak
Kılıç artığı bir inziva

Sehpada soru ve küllük
Sehpada bellek
Buruşuk harfler, kanıtlanmış bir yara

Şimdilik diyorum herkes, affedilebilir
Dışarı kilitlidir yüzünüz ve dünya!

Duyumsa! Duyumsa uzayan korku tüneline. Ah abi. Ah abla, çığ gibi büyüyor sayı ve ritim ki okudum ve anladım. Yes yes yes. A capella, adagio allegro, ah amabile. Yeeeeeee. En kıymetli "iki sözcük arasında o estetik üzüncü ancak ve ancak derin duyuların bilgeliğiyle işliyor." Ah son akşam yemeğine oturur kanatsız kuşlar. Evet abi! Evet abla! Kuşkun olmasın yine hayırlı olacak hikmetli dolmakaleme çekilen ikliminden sıyrılmış bu şu o lirik başkaldırı iyi ki denk geldiğim incelik. Şimdi bu yazıya bir şarkı bulmalı.

Bir köşede, kitaplarımı imzalayabileceğim sevimli bir lokal inşa ediyorum düşümde. Şu an ve önceki an olduğu gibi 26 tane kitap var karşımda her gün her birinden 5şer 6şar sayfa okuyorum, çok zevkli bir şey. Makul. Us içi şeyleri pekiştireceğim imbiğinden geçen. Hep bir güzellik mi yüklenir bu odalar! Bir köşede yeni sayı en az 6-7 dergi var onlardan da 2-3 yazı, şiir. Sonra yazı yazıyı, şiir şiiri çağırıldıkça gidip sırasından çekip çıkardığım hiçlik. Gidişat iyi.

Bir köşede, Macbeth'in kılıcını öpüyor karahumma: "Lordum, kraliçe ölmüş." Vahının vahında birbirini kontrol ediyor kuyruklu sözcükler. Bir popüler köşede, imge büken kuşağa boğun eğiyor gözü kulağı hep beklemiş olan. Yakacak belleğinde övgüden kaçmış dizeleri. Fısılda: Yangın var! Yangın var! Ne demişti Vladimir: "Ölü olmak yetmiyor onlara."

Şu an buradayım: Şiirsel bir fotoğraf için tebessüm çalışıyorum. Acaba kedi piyasası nasıl bu günlerde? Arşınlanıyor hükmün güzergâhı. Atağa karşı atakla cevap veriyor cinsel arzularını misliyle tahrik eden. Pörsüdü iç dinamik...

Körükledengesizliği ey yalnız! Sensin işte bu şarap lekesi, sensin fareye külah. Yağıyor işte saygıdeğer kar. Konuşuyor yerleşik. Bakış açısına tuzak. İçlenmiş foyasında cilalı taş, bu toprağın artı ürünü.

Çok Önemli Not: Baktın ki olmuyor, açığa çıkmıyor düşünlük, özgürlükten yapıyana serbest bir şair yazar ve eleştirmen olarak halkın arasına karışıp elbette yine acıyı daha derinden hissedip yakalayabilmek için bir halk otobüsünün, olmadı bir belediye otobüsünün gelip seni almasını bekle. Bin o otobüse...

Lütfen, fotoğraf çekimi için bir arkadaşınızı yanınıza alınız.

Neyse! Belki de ev yine gergin bir öfkeyi yalıyor merdiven kedisi.

Çıktı!

Suya Mühür

(Bütün Şiirleri)

şiir

Hasibe Ayten

Ekin Sanat Yayınları, Ankara, Mart 2016, 168 s

DİLEK AKIN'IN "BATIL ŞİİR DUASI: MANİFESTO" ŞİİRİ ÜZERİNE BİR DEĞİNİ

Müştehir KARAKAYA

İnce bir duyarlılığın işidir şiir. Yaralı kalblerin işidir. Duygu atmosferinin peri kızdır şiir. Ölümle kalımın bıçak sırtına yüklenildiği, nefes alıp vermeyi erteleme veya ertelememe hesabının yapıldığı bir çizgidir şiir. Bu yazımızda fazla kelama ve kaleme dokunmadan Dilek Akın'ın bir şiirini irdelemek istiyorum. Şiir uzun, mısraları belki tek tek ele alıp yorumlamak ister, hipokrat yemini eden hekimlerin andları gibi bu şiiri bir "and" haline getirebilirdik. Ama her şiir kendi içinde yanar, okuyanın yangısı kadar ateşinin çokluğuna göre yakılır. **Batıl Şiir Duası; Manifesto**, böyle bir şiir.

Yaşamak dediğimiz şey ne? Bir nefes almaktan ibaret değil midir? Ağrılı ve sancılı bir ölüm ne zordur, kimbilir. Bir döngüye dönüşen, acıyı katmerleştiren ruh çalkantıları kimliğimizin üzerine yapıştığımız bir etiket gibidir. Ölüm, sen bir başına şairin hakkından gelemezsin! İlla ki acılı ve sancılı bir yaşamak olsun gölgesiyle hesaplaştığı bu demde, apriori bir mesnede dayanmadan çekip alsın hincını ve kinini yaşamak dediğimiz bu cüceden...

İnanç, katalizör değerler sistemidir. Bu şiirde inancı zorlayan ve sorgulayan giriş kısmı bir manifesto niteliğindedir zaten isminden de anlaşıldığı gibi. Tanrı ile bir sözleşmeye girmeden kuralları koyan tanrının isteğiyle, kendi inanç sistemlerine göre bunu değişikliğe uğratan insanların düştüğü duruma bir kinayedir. Şairler bunu zorlayan, gücünden fazla güç gösterisinde bulunan bir konuma düşmüşlerdir gibi. Acaba tanrı herkesten normal olmayı mı beklemektedir? Şunu yapma, bunu yapma, günah, sevap, normal-anormal, formist-aformist olmayı mı, yani sürü psikolojisini mi öngörmektedir? Aslında hayır. Gerçek olan, yaşanılabilir olandır aynı zamanda. Garip olan da yaşanılabilir olandır bence. Dilek Akın bunu o kadar ince bir detayla veriyor ki şaşırıp durursun:

*"Şiiri kalemine göre uzat derken Tanrı
mürekkekten çalmayı düşündüm
ki düşünmek: ağır suç
düşünüyorsan o halde susacaksın"*
diyerek.

Evet, aslında şiir bin çeşit günaha yaklaşma biçimidir. Bir başkaldırı öngörüsüdür. Düş'ünün, eyleme geçiş şeklidir. Düşünürken silah kullanmadan vurma ve öldürme ameliyesidir. İşte bu büyük günah. Sapkınlığı olmayan, normal bir şaire rastlamanız mümkün değildir. Adları şair bile olsa şair değildirler diye düşünüyorum, sanalım ki sıradan insanlar da şiir yazıyor olsunlar ve kendi varlıklarını sorguluyor olsunlar. Şehrin ve şarabın ayinine yaltaklanan, peşinen kabul eden, şiirini peşinen satmış demektir. Buradaki "şehir" ve "şarap" simgesel metaforları

doğru algılamak gerek. Somut bir şehri ve nuş edilen bir şarabı kastedenler yanılısınlar.

Şairler ölümü özleyen bir neslin torunlarıdır. Onun için hem korkarız hem bekleriz. Hem yaşarız hem ölürüz. Hem yeriz hem yemeyiz. Ölümler yaşarız, yaşarken ölümü öldürürüz. Ölümle ve günaha meydan okuyan biziz. Ölüm bir kurtuluştur dudaklarımızdaki acı tadıyla ve günahıyla ve kederiyle ve yaşanmamışlık umuduyla ve aşk sancısıyla ve terkedilmişlik kınıyla, özverili bir kabullenmedir ve aşk, pişman olmayı kabul etmeyecek kadar gururludur bizde. Bütün bunları mısra mısra vermeye üşendiğim Dilek Akın'ın şiirlerinde görmek mümkün. Bu şiirinde bile; "tanrım, beni uzun şiirlerden koru!" derken bile yaşamın albenili homorunden ne kadar bizar olduğunu, fakat yaşarken şiire göre batıl sayılan normalliği ve uzun yaşamayı ancak bu kadar uzun şiirlerle anlatageldiğini vurguluyor. Aslında şiir insanların öngörülerıyla hatta tanrının kutsal değerleri içinde batıl inançla değerlendirilmesi makul olmasa gerek. Günaha elini uzatmasın günah elini uzatmaz, şiir böyle değil, şiire elini uzatmasın da şiir eline bulaşır derim, eğer şairsen. Aşk, her aşğın boynuna dolanan bir yaftadır yani. Dilek, bana göre tanrının buyruğundan çok, tanrının buyruğuyla yanlış davranan ve yanlış yorumlayan kendini kanun koyucularının yerinde gören sahtekarlara bir gönderme yapmaktadır. Yoksa tanrı ile bir rabıta sağlayan gönlün, şiirle gelen günahın günahla bir ilgisi olmadığını ayırımıdadır. "Günah Eskizinde Yaşama Davet" şiirinde de bunu açıkça görmekteyiz.

Mahremiyet, her insanın el uzatamayacağı bir temel ilkedir. Şiir bunu ifşa ederse bu ihlal olur. Onun için günahıyla (şiiriyle) başbaşa kalmanın en uygun yolu onu mahremiyetin değerlerine el uzatan namertlerin eline düşürmemek olmalı. Cinsin humoru, humorun cinsinde bir kavanoz veya sandukadır. Tanrı kendisiyle bağ kuran şairin şiirini bu humor uğruna kurban etmesini istemez. Bildiğimiz o kadar çok şey var ki bilmediğimizdir bizi bu eskizlere doğru iten.

Ne güzel söylemiş Dilek Akın:
*Tanrım!
Hayat kısa,
Şiir uzun...*

Şiirden dönenin kalemi kırılsın!...

BATIL ŞİİR DUASI; MANİFESTO

*Bazen yaşamak;
ağır ve ağırlı bir ölüme sebebiyettir.*

Hayat tıklıp kaldığın bir fanus olduğunda
ölüm; tek nefes alma şeklidir.
Her şair nefes darlığını şiirle genişletir.

Batıl bir inanca göre;
şiire sağ ayakla girmem gerekiyordu
sağım solum belli olmuyor bugünlerde
ve omuz kavgasında meleklerim.

Şiiri kalemine göre uzat diyorken Tanrı

mürekkepten çalmayı düşündüm
ki düşünmek; ağır suç
düşünüyorsun o hâlde susacaksın
sırf bu yüzden şiirimden sürgün edilebilir
toplama kampında imge dilenen bir mülteci olabilirdim
ve yetersiz mürekkeple çarpık yapılaşan şiir taşıyamaz gerçekleri,
başımıza yıkılabilirdi.

Dualarla ölüm ertelenmezdi elbet
ben de yaşayan her şizofren melek gibi
şiirin dize doğuran rahmini bir duayla tıkadım.

Batıl bir inanca göre;
umut ışığı kısıldıkça
ve kısıldıkça düşler
şiirler uzar...

Tanrı'm,
beni uzun şiirlerden korusun!
Âmin.

Batıl inançlarım yoktu esasında, ama
batıl bir inanca göre yazıyor
dahası yaşıyordum.

Kapı çalmamış,
postacı gelmemiş
ve getirmemiş kabul görmemiş dualarımı diyerek
her aklı başından göçmüş insan gibi ben de
günahlarımı çıkarıp kirli sepetine atmalıydım.
Tanrı uygun gördüğü derecede yıklar
hayatla ölüm arasına gerdiği yazgıdan ipe asar
omuz kavgası henüz bitmemiş melekler tarafından toplanırken
geçer karşısına - belki bir sigara yakar -
ve başlardı günah kâr - zarar problemimi çözümlenmeye...

Hayır, hayır!
Bu bir şiir efsanesi değil,
bildiğin insanlık (k)ayıtı.
Ayıp ki yorganın altına sığmaz oldu.

Dualarla giriş çıkış kapıları tutulmuş şiirde
uygunsuz cümleye park edebilir,
dizelere çöp atabilirsiniz.
Merdiven altlarında sevişebilir,
şarap içebilirsiniz.
Yalnız günahlara basmak,
sevapları koparmak yasaktır.
Çarpılırsınız!

Hayat tıklılıp kaldığınız bir fanus olduğunda
ölüm; bir nefes alma biçimidir. .
Şimdi...
Ölebilirsiniz!

Bu şiiri Tanrı'yla bizden daha yakın münasebette bulunanların
erişemeyeceği yerlerde
meleklerin didişmesine göz yuman koşullarda
şeytandan uzak
hayat şartlarında
ve cehennem sıcaklığında saklayın.
Unutmadan;
Reçeteyle ölünmez!

Tanrı'm!
Hayat kısa,
şiir uzun...

Şiirden dönenin kalemi kırılınsın!..

Dilek Akın, İstanbul 2008

Umut GÖKSAL

GEÇVAN

Bir derenin akışını izledim
Su kendine katmak için ayartıyordu buzu
Çatırtıyla birleştiler

Dersimiz : Fen ve Doğa

İki dağ arasındaki yola baktım
Nazlı bir kadın gibi geçiyordu
ılıkliğinden arabalar
Tekerlek biçiminde kalça kayalarda
diş izlerinin güvenlik işaretleri
Buzlanma yok

Dersimiz : Trafik

Bir sobada gördüm
ateşin kitap sayfalarını çevirmesini
Dışarıda soğuk eşliğinde
Sapsarı çayırarda ömrünü tüketen ayakkabılar
bezgin ve ıslak
Karaltı hayvanları geziyor
zehirlerini öbür mevsime bırakarak

Dersimiz : Matematik

Bir okul zili çaldı durdu içimde
Gün boyu çalıp durdu
Bütün çocuklar alfabeyi tek seferde
Birbirlerinin gözlerinden öğrenecekler
İlk harf : e

Dersimiz : Güzel Yazı

Gültekin TEZCAN

DARAĞACI YEŞİLİ

Cümlelerin üzerimde emanet durduğu dil terzisi
Yaşamın yakasına iliştirilmiş kırmızı karanfil
Boy veriyor tanınmazlık tohumu denizler de sığ
Çiğnemek karanfili, yok edecek mi
Söylenenlerin eğreti kokusunu

Koyun gözlerle aşılacak kirpik çitleri
Gökkuşağının saçlarına belikler ören o yeni yetme ayna
Söktüm düşüncemdeki nallarını atların
Derimin bahçesinde uğursuz damarlar şimdi

Tarak kemiğimde mıhlar besleyen bahçıvan
Zaman, zebra desenli kalp zarları
Toprağın köklerinden yarattığı dizin
Kurak bir soy ağacında asıyor beni

HASAN BÜLENT KAHRAMAN'IN EDEBİYATA/ŞİİRE BAKIŞI ÜZERİNE

İbrahim OLUKLU

Edebiyatımızda bir eleştiri tarzı var: Kendi önyargılarındaki tezleri, dünyanın ilerleyişindeki tezlermiş gibi yazıyor. Oysa önyargılarındaki tezlerin baskısından kurtulsa onları da bir olanağa dönüştürebilecek. Öyle yapmıyor. Örneğin Hasan Bülent Kahraman, "Birincisi şiir her zaman kentle ilgilidir. Köyden şiir çıkmaz. Halk şiiri çıkar, folklorik, antropolojik bir şiir çıkar." diye başladığı sözlerini "Yani Köy Enstitüleri kurarken o şiir de kuruluyordu. Öyle olacaktı, oldu."^() diye bitiriyor.

Oysa böyle demek yerine **halk şiirinin dayandığı gerçekçi estetiğin yeteneklerini**, Konya Âşıklar Bayramı'nda devletin verdiği desteği, orada dillendirilen şiirin köylü mü, kentli mi olduğunu, devletin Alevi ozanlara neden destek vermediğini, neden saman ithal ettiğimizi, küçücük Uruguay'dan Konya'nın bile binlerce büyükbaş hayvan aldığını irdelese ele aldığı tezlerin baskısından kurtulacak, onları da bir olanağa dönüştürebilecek. Ama o, böyle yapmıyor; sözü, yıllardır yaptığı gibi önyargısından kaynaklanan Köy Enstitüleri'ne ilişkin tezlerine bağlıyor.

*Şimdi önümüzde, şiirini, biçime ait tezlerden arındırmış, bu arındırmayı da "KuvâyiMiliyeDestanı"nda şiirsel olanağa dönüştürmüş, hadi diğerlerini saymayalım, bir Nâzım Hikmet'i gerçekçi felsefenin/estetiğin bin yıllara dahalı geçmişini/yeteneğini temele koyarak değil de aşağı yukarı iki yüzyıllık geçmişi olan modernizmi temele koyarak okursanız, bu, bilginizin yoğunlaştığı alana göre, bir okuma/biçimsel bir okuma olur. O zaman da siz, Nâzım Hikmet'in "Saman Sarısı, Havana Röportajı, Tanganika Röportajı" adlı şiirleri neden yazdığını, hadi öyle diyelim, anlarsınız da,^(**) "Rubailer"i neden yazdığını anlayamazsınız. Hele hele siz, "rubai" türünün Nâzım Hikmet'in eliyle biçimsel bozmaya uğratılarak nasıl bir şiirsel kazanıma dönüştürüldüğünü hiç anlayamazsınız. Anlayamadığımız yerde de sosyalist bir estetisyen olan Nâzım Hikmet üzerinden şunları söyleyebilirsiniz: "Bizim popüler ve geleneksel şiirimiz de, kim ne derse desin **Yahya Kemal-A. M. Dıranas- Tanpınar-Tarancı** geleneğine oturmuş durumda. **Nazım Hikmet** çizgisi onu yeniledi."^(***)

*Hasan Bülent Kahraman, dünya görüşü farklılaşmasını ve estetik farklılaşma'yı görmezden gelerek şiiri(mizi) "fetret"e salıyor. Burada bir şiirin, "hikaye anlatan, o hikayeyi de geleneksel şiirin modern kalıplarına döken bir şiir artık yazılmıyor" diyerek başka bir tarz şiirin elinden tutuyor. Çünkü "fetret"ten çıkaracak olan da kendisi... Kurtarıcı... Bir tarz şiiri okuması, onun üzerine yazması bundandır.

Eğer şiir(miz), Hasan Bülent Kahraman'ın "Bizim popüler ve geleneksel şiirimiz de, kim ne derse desin Yahya Kemal-A. M. Dıranas- Tanpınar-Tarancı geleneğine oturmuş durumda. Nazım Hikmet çizgisi onu yeniledi."^(****) dediği gibi ilerliyor olsaydı, Hasan Bülent Kahraman da bunun efendisi olurdu. Hem kurtarıcı hem efendi! Modern pragmatist! "Yahya Kemal-A. M. Dıranas- Tanpınar-Tarancı geleneğine oturmuş durumda." dediği şiiri, "Nazım Hikmet çizgisi onu yeniledi." diyerek anlatması bu konumundandır. Ama dünyanın gerçekliği böyle demiyor. →

Ertuğrul TİRYAKİ

TEKNOLOJİK TRAVMA

güneşi anlattı
metroya
uzun uzun
kara bir tren

kör etti gözümüzü
teknoloji
yok mu fark eden

ne bir manzara kaldı
geçmişten
ne bir zerre
güneşten

teknolojik hızla akıp giden
bir trenden

İlayda VURDUM

LİMAN

Şu bir parçacık deniz
Beyaz bir uçurtma yükseliyor üstünde

Geçiyor içimden
Kalabalık bir öğlen

Suyla olan bağımlı
Sana bırakıyorum
Göge dair bildiklerimi

Başka bir ülkenin esintisinde
Açıp bak
Bir öğle vakti
Yol alıyor içimden
Derin bir yırtılma

Esmer bir bulut
Son kez alıyor içine
Göğün altında

"Modern pragmatist", ikinci paragrafta sayılanların ve 23 Nisan 2016 günü Lice'nin 16 köyünde sokağa çıkma yasağı ilan edilmesinin (Yurt gazetesi, 24 Nisan 2016) edebiyatla/şiirle bir bağlantısının olup olmadığını irdelemiyor, ama bunun da bir edebiyat/şiiri olacak.

(*) Varlık, Nisan 2016

(**) Varlık, Nisan 2016

(***) Sabah, 6 Mart 2016

(****) Sabah, 6 Mart 2018

BİR GÜZ RENGİ

Ağaçlardaki yapraklar sarı mı desem altın sarısı mı desem;
ama sapsarı. Sarı, yeşil, altın sarısı; çam yeşili arasında, ardıc
yeşili arasında bir kavak,
kavaklar hepten sarı, altın sarısı.
Cennetin kapısı buradan geçer yıldızların kapısı da
çocukluğumun kapısı da burada
kalbim rahatladı.

Çisem çisem yağmur çiseliyor ormana. İnip arabadan,
çocukça oynayasım geliyor; çocukluğumu
arasam diyorum, çamların arasında.

Ama ne sarı! sapsarı, altın sarısı dört bir yanım
Doğa sarı giyinmiş, allı pullu bir güz gelini.

Annem bir köşede, ateşi sönmüş bir ocak,
bir köşede kedi, odunlar, çırallar kapı eşiğinde.
Soğuk kaplarda soğuk yemekler.

Çisem çisem bir yağmur, biraz ötede yağmur da sarı,
sapsarı, altın sarısı. Kelebek benekleri gibi sarı,
sapsarı, altın sarısı bu.

Asma yaprakları çokça altın sarısı, açık sarı, sapsarı
sepetleri dolduran bağbozumu havası altın sarısı...

Ömrün o güzel son yazını yaşıyor gün,
mevsim, yıl ve asmalar
yeşilden çok sarı, açık sarı; ama sapsarı, altın!

Annem köşeciğinde seksen sekizine yakın
“Bir yanım yanar bir yanım donar ay oğlum”
diye mırıldanıyor.

Çık bahçeye incirleri gör, kuru otlar, yağmurla
yumuşamış anızlar, güz sarısıyla dağılmış
su birikintileri içinde tarlalar.

Ceviz dallarını yere salmış, dallardaki asma üzümlerini
yere salmış, salkımlar koyu şıra, sofrasında arılar.

Bal tadında genizleri yakan bir tatta salkımları
şırası çoktan koyulaşmış salkım salkım üzümünün
altın sarısı yapraklar arasında saklanan üzümünün.

Aklımda, hep aklımda annem;
sarı yollar, sarı gökyüzü, sarı duvarlar
yerdeki kilim. Çevrem sarı mı desem, sapsarı
altın mı desem; ama altın sarısı...

Asfalt yoldan dönüyorum ırmağa doğru
Akdeniz kıyılarından uzakta bir köye giden yolum. →

AYIK YILLAR

/biz
bir zamanı birlikte katletmiş
çarmıha germişiz aşkı
farkında olmadan/
b i t m e y e n
b i r
d ü ŧ t ü
b i z i m k i s i
biz hiç rüya görmedik
uyanıklığımızla erittik kâbusları
uyku neydi
uyan/dır/mak eyleminin güncellemesi mi

sahi biz seninle hiç dertleşmedik
koyu bir harfe basıp
incitmedik birbirimizi
seninle hiç karşılaşmadık gündüzlerde

zaman şerbet olsa
beden çekse hazzı
kelama düşmeden ak
paklasak aşkı

Annem beni mi bekliyor, ben annemi çok mu özlemişim
Bir sarı giriyor araya göz alan bir ışık sağnağı,
gökyüzü sapsarı uğuldayan bir sarı beynimde,
gözümde altın sarısı bir cennet:
Bu güzün rengidir Akdeniz’de
sevinçleriyle güzün altın sarısı
kıpkırmızı giyinmiş yol kıyıları Akdeniz yamaçlarında.

Aydınlık bir mavi gökyüzü, sonsuz mavi
Köpüklü suları Akdeniz’in
şimdi geride kaldı
çamların meşelerin ardıçların arasında
uğultusu kayboldu denizin kulaklarımdan.

Anneme kavuşma sevincim sardı beni;
ama çevrem sarı, sapsarı, altından bir desen gibi
güzün güzelliğine doydum gözlerim; kalbimde, annem!

Girdim evin eşiğinden, sarıldım, saçları apak, öptü beni...
Kucağı altın sarısı mı desem, doyumsuz, sevincimden
ağladığım.
Derelerin altın sarısıyla, üzümünün altın sarısıyla
içimde, annemden akan bir uğultu doldurdu yüreğimi.

Üzeri altın sarısı yapraklarla bu güz toprağı örtündü annem!

GÜLÜŞÜ

I
bir gülüşü var
sanırsın kuşlar
gökyüzünü söylüyor

II
bir gülüşü var
sanırsın kuşlar
kuru dallarda yaprak olmuş

III
bir gülüşü var
sanırsın çiçekler
anlamış toprağı anlatıyor

IV
bir gülüşü var
sanırsın kuşlar
uyanmış sabaha dokunuyor

V
bir gülüşü var
sanırsın kuşlar
yüzünden havalanıyor

VI
bir gülüşü var
sanırsın gök
yüzünden başlıyor

VII
bir gülüşü var
sanırsın bulut, gün ışığı
mavi birbirine deęiyor

VIII
bir gülüşü var
sanırsın ağaçların arasından
güneş gözlerini alıyor

AŞK YEŞİLİ

sınırları kalkmış öfkenin uçurumunda
bize dargın kendimle ağlaşıyoruz
vazoda kokuşmuş çiçek dünya
kalbim çürük umut kabı
incitmenin yıkıntısı altında
iradem darmadağın

hep başka surette bu canavar
pişmanlığın kamerasına yansıyan arsız
sırtımı sıvazlayan kıskançlık
niyetini gizleyen hırsızmış
kapı dışarı edilen uykularımı
avutuyor şimdi

tünel kazıyor sevişme geceleri
hoşgörü kuşkuda
dilimde bilenen leş sözcükler
taşkın bir hiçlikle el ele
acımın tanım genişliğinden
genişliyor baş ağrılarım

aşk yeşili
herşeyim herşeyini çok özledi
varlığın daha güzel
yaşamak denen illetten
ayırdım yapraktan rengini
huzur sürgün günlerimden

ipe çekiyor gurur inat
büyüttüğümüz sevgiyi
haklı çıkarmayalım
rüyamda gördüğüm ayrılığı
inkâr ediyor zamanı duvar saati
yangınların anakarası biz

**Dergimiz şairlerinden Yılmaz Bozan'ı sonsuzluğa
uğurladık (2 Ocak 1973 - 7 Aralık 2016).**

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Z. Ersin Erdem, Yalçın Oęuz, Halim Çiftçi.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Zühtü Engüdar (Alipaşa Mah. Konuralp Cad. Karnur Apt. No: 22 D: 3 Osmangazi- BURSA)	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı - BURSA
Yazışma ve posta kargo adresi	: PK 68 16361 Ulucami - BURSA		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 - 7685		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.